

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126

Insertni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošti: Ljubljana, Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105 241

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za izposojeno Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

JUTRO

Avstrijski socialisti so omagali

Zadnji obupni napor skrajnih moči včeraj dopoldne — Silna tehnična in številčna premoč vladnih čet — Pomanjkanje municije in hrane — Zvečer je bil ves Dunaj razen skrajne periferije v vladnih rokah

Dunaj, 15. februarja. Socialisti so v pretekli noči zbrali svoje zadnje rezerve ter se v obupnem naporu vseh svojih moči postavili v bran silni številčni in tehnični premoči vladnih čet, sestavljenih iz vojaštva, žandarmerije, policije in heimwehrovskih oddelkov. Zato so se proti jutru in v dopoldanskih urah razvneli izredno hudi boji. Socialistom se je ne le posrečilo zavrniti skoro povsod napade vladnih čet, marveč so zopet priborili nekatere postojanke, ki so jih bili včeraj izgubili. Dopoldne se jim je iz simmerinškega predmestja posrečilo prodrati v III. okraj v smeri proti Schwarzenbergovemu trgu. Na novo so boji vzplamteli tudi v nekaterih predmestnih okrajih, kjer je bil včeraj mir, zlasti v Ottakringu. Predmestje Floridsdorf je bilo ponoči in vse dopoldne še prizorišče krvavih spopadov, vendar pa so tam vladne čete, ki so s svojo tehnično opremo v veliki premoči, trajno napredovale in zavzele ulico za ulico.

V prvih popoldanskih urah pa se je začelo kazati, da socialistom pojemajo moči, zlasti pa municija. Evakuirani so začeli postojanko za postojanko, ki so jih nato vladne čete zavzele večinoma brez novih bojov. Socialisti so bili deloma zajeti, deloma so se sami udali, večinoma pa so se umaknili na periferijo mesta. Od tam se zvečer še vedno sliši streljanje, vendar pa samo iz pušk in ne več iz topov ali mitraljez. Tudi Floridsdorf je, kakor se zatrjuje iz vladnih krogov, že popolnoma v rokah vladnih čet.

Iz podeželja ni zanesljivih poročil. Uradno zatrjujejo, da je skoraj povsod že obnovljen mir, privatne vesti pa poročajo vsak hip o kakem novem uporu ali spopadu. Vendar vse kaže, da je obupni socialistični odpor zlomljen tudi v provinci.

Zadnji obupni napor socialistov na Dunaju

V noči od srede na četrtek in včeraj dopoldne so socialisti z naporom vseh moči zopet zavzeli mnoge poznej izgubljene postojanke

Dunaj, 15. febr. r. Kljub sinočnjim zagotovilom vladnih krogov, da vladne čete še docela obvladajo položaj ter da je odpor socialistov v glavnem že zlomljen, je napočil današnji dan v znaku novih ogorčenih bojov. V teku noči so socialisti z obupnim naporom vseh svojih moči znova zavzeli večino v teku včerajšnjih bojov izgubljenih pozicij. Ojčili so svoj položaj v predmestjih, v ranih jutranjih urah pa so zlozlozili celo obrambni pas vojske okrog notranjih mestnih okrajev in prodrli celo v bližino Schwarzenbergplatz ob Ringu. Položaj je bil dopoldne nekoliko naslednji:

V nekaterih predmestjih, kjer se doslej sploh niso vršile borbe, so se v teku noči utaborili socialisti in se spopadli z vladnimi četami, ki so se morale povsod umakniti z velikimi izgubami. Ti spopadi so trajali vse noč do popoldanskih ur.

Floridsdorf, na katerega je bil včeraj koncentriran glavni napad vladnih čet, je bil tudi še v noči in danes dopoldne prizorišče krvavih spopadov. Socialisti so se deloma znova utrdili med razvalinami porušene hiše, deloma pa izkopalji rove v smeri proti Jedlersdorfu in se tu uporno branili proti vsem napadom vojaštva in policije. Zatrjuje se, da so dobili socialisti znatna ojačenja.

Pozornost vzbuja zopet dejstvo, da razpolagajo socialisti s tako velikimi zalogi orožja in municije. Vladne čete so sinoči zaleze v Floridsdorf nad 50 strojnico več sto pušk, na tisoče granat in cele zaloge municije. Vlada je računala, da je s tem tudi že strt vsak odpor na tem mestu. Toda odpor socialistov se ni zaradi tega nič zmanjšal.

Zasedba Göthehofa

Dunaj, 15. februarja. s. Ko so v prvih jutranjih urah obstreljevali s topovi naselbino Göthehof, se je proti popoldnu izvršil napad pehote. Ko so se čete približale poslopjem, se je pojavilo veliko število žensk in otrok, ki so imeli v rokah bele zastave. Vojski so zasedli vhode in dvorišča ter so izpraznili poslopje od upornikov. Večje število Schutzbundovcev, ki so imeli pri sebi še orožje in municijo, je bilo aretiranih. Ob 12 je bil ves kompleks vojaško zaseben ter večji del moških prebivalcev odveden, dočim so mogli ženske in otroci ostati v svojih stanovanjih.

Pri izpraznitvi tega velikega kompleksa so organi eksekutive dobili velike množice orožja. Schutzbundovci so, ko so se približale vojaške čete, pričeli metati iz oken puške in municijo. Skupno je eksekutiva v tem poslopju dobila 200 komadov orožja. V Karl Marxhofu je prišlo danes dopoldne zopet do manjšega upora. Proti organom eksekutive so bili oddani iz oken strelji iz strojnico. Oddelki zvezne vojske so jurili stanovanja ter so v teku pol ure udušili to revolto. Pri tem so zaplenili večje množice orožja.

Popoldanski boji

Dunaj 15. februarja. r. Popoldne ob 3 je bil položaj na Dunaju in v Avstriji sploh še vedno resen in docela nejasen. Z vseh strani Dunaja se še vedno odmevalo močno streljanje s topovi in strojnimi ter eksplozivnimi minami, granat in bomb. Borba se je vršila še v vseh predmestjih. Socialisti do

tega časa niso zapustili niti ene svojih postojank. Kljub hudemu obstreljevanju s topovi so se delavci v Göthehofu uporno branili, prav tako pa so se utaborili tudi v Bobloveski ulici, ki ga je vojaštvo obstreljevalo z vseh strani. V predmestjih Dunaja so se polavili zaradi obstreljevanja s topovi in uporabe metalcov plamenov veliki požari. Na več krajih so vladne čete namoma zažgale hiše, tako da so bili socialisti prisiljeni k umiku.

Davi se je borba med socialisti in vladnimi četami v Floridsdorfu nadaljevala. Tudi v Ottakringu je prišlo do novih spopadov in vladne čete so tudi uporabljale topove, tako da je velik del predmestja v razvalinah. Hude borbe so se skoraj ves dan vršile tudi v Favoritenu. Po mnenju policijskih oblasti se je danes središče bojov na Dunaju preneslo v ta okraj, zaradi česar je vlada tukaj koncentrirala znatne oddelke vojaštva.

Padec utrjene postojanke

Na Laabergu se je razvila popoldne prava bitka po vseh vojaških pravilih. Ti socialisti izkopalji rove, jih utrdili z žičnimi ovirami in obstreljevali vladne čete tudi s topovi. Proti večeru so dobile vladne čete znatna ojačenja ter so po temeljiti topniški pripravi, ki je razdeljala vse utrube socialistov, zavzeli to najnevarnejšo postojanko. Le malo socialistov so ušli, po večini pa so ubiti ali hudo ranjeni. Rabuna ee, da je bilo tu najmanj 5000 članov Schutzbunda.

Vlada kliče dobrovoljce

Situacija je bila aredi popoldneva za vladne čete tako resna, da je po radiu neprestano pozivala prostovoljce in apelirala zlasti na bivše bojevnike, naj priščejo vladni pomoči. Govorili so nekdanje vojske kamerade, naj se zopet združijo z njimi v obrambi ogrožene domovine.

Od policije ustreljen odvetnik

V središču mesta ni smel nihče brez legitimacije stopiti na ulico. Znanega dunajskega odvetnika Dämmerja je policijska patrula ustrelila, ker na poziv, ki ga očitno ni slišal, ni takoj ustavil avtomobila. Pozneje se je izkazalo, da je imel predpisano dovoljenje ter da je bil eden izmed ožjih prištevcev dr. Dollfusa.

Vladna situacijska poročila

Dunaj, 15. febr. r. Pretekla noč je minila sorazmerno mirno. Čulo se je sicer streljanje, vendar v glavnem samo v Floridsdorfu in Meidlingu. Nekaj malega je bilo bojov tudi na Wienerbergu in Stadlauu, kjer so se tudi dopoldne nadaljevali kjer pa ne gre več toliko za organiziran in kompakten odpor vstajsev, kakor za manjše skupine, ki streljajo s strel in vojsko in po ilicij.

Večina trgovin je bila odprta vendar pa se v prvem okraju še vedno zahtevajo policijske pronisne. Okoli važnejših državnih poslojov so postavljene močne straže. Dopoldne se je čulo streljanje tudi s periferije 3. okraja in sicer iz bližine klav-

niškega mostu na velikem živinskem trgu. Splošni amnestiji, ki jo je napovedal moči zvezni knacelar dr. Dollfuss v svojem govoru, je opoldne potekel rok. Napoved amnestije je imela velik učinek. Mnogo vstajsev se je vdalo in oddalo orožje, vendar pa prevladujejo med njimi žene.

Do 11. dopoldne so vstajši izročili oblastem 344 strojnico, okoli 1000 pušk, 40.000 nabojev in dosti ročnih granat. Točnih podatkov o številu upornikov, ki so se vdali, še ni; cenijo jih na 2000 z onimi, ki so jih vladni oddelki zajeli.

četaška vojna v provinci

V večjih industrijskih centrih se boji razvneajo vedno na novo, vendar včeraj niso zavzeli večjega obsega

Dunaj, 15. februarja. r. Poročila iz province so zelo nepopolna in si nasprotujejo. Nekatera zatrjujejo, da so socialisti v provinci ostali ne le gospodarji svojih dosedanjih postojank, marveč so v teku današnjega dne ponekod še napredovali. V pretekli noči so za zeli med drugim: Gloggnitz, Maria Enzersdorf in Mödling, kjer so bili včeraj pregnani. Tudi v okolici Wiener Neustadta je bilo ves dan opažati gibanje močnih oddelkov Schutzbunda. Pri Enzersdorfu so socialisti porušili del železniške proge, tako da je bil promet zopet onemogočen. V teku popoldneva so prišli tja močni oddelki vojaštva in vnel se je hud boj, ki je trajal več ur.

V Gloggnitzu so socialisti gospodarji položaja.

V okolici Brucka se še neprestano vrše borbe.

Pokret se je razširil tudi na Salzkammergut. Socialisti so zasedli industrijski center Obersee in pregnali orožnike in vojaško posadko. V okolici Linza se borbe nadaljujejo in se socialisti vedno znova zbirajo v večjih oddelkih ter napadajo vojaštvo, ki je od neprestanih bojov na koncu svojih moči.

V Steyerju je položaj še docela nejasen. Vesti, da je Heimwehr mesto že očistila socialističnih urornikov, so se izkazale za netočne. V teku današnjega dne so socialisti obkolili tovarno orožja, pregnali vojaško posadko ter se polastili velikih zalog orožja in municije. Prav tako so socialisti danes na novo zasedli tudi Reinsber ter prisilili vladne čete k umiku. Na mnogih krajih razpolagajo socialisti tudi s topništvom, ki so ga deloma odvzeli vojaštvu. Za občinski dom v Ebenseeu se vrši ljuha borba. Tudi v okolici Gradca so se danes pojavili novi oddelki Schutzbunda in se na mnogih krajih spopadli z oddelki vojaštva in policije, vendar pa tam do resnejših spopadov ni prišlo. Edino na Koroškem vlada kolikor toliko mir. Na Solnograškem je vladalo danes veliko razburjenje, ker se je zatrjevalo, da je na poti takozvana »Avstrijska legija«, sestavljena iz avstrijskih hitlerjevcev, ki so pobegnili v Nemčijo. Ker je vlada odklopila skoro vse obmejne čete na Dunaj, je meja več ali manj nezavarovana.

Kolikor je mogoče položaj pregledati, so vladne čete vedno bolj gospodar položaja tudi v zveznih deželah.

Zvečer so boji pojenjali

Popoldne so socialisti izčrpali svoje moči in svojo municijo — Deloma so se vdali, deloma umaknili na mestno periferijo, kjer se še vedno vrše spopadi

Dunaj, 15. februarja. r. Kmalu popoldne se je začelo opažati, da odpor socialistov pojema. Očitno jim je začela pohajati municija, ker so s celjeli vedno redkeje. Socialistični oddelki so bili do skrajnosti izčrpani zaradi štiridnevne neprestane borbe, vrh tega pa deloma še izstradani, ker za prehranjevanje ni bilo dobro organizirano. Deprimirajoče je vplivalo nanje, ko so izvedeli, da so vladne čete zavzele njihovo trdnjavo v Göthehofu in da so prodrli tudi v Floridsdorf.

Ko so sredi popoldneva oddelki vojaštva in policije znova navallili na socialistične postojanke, so se delavci začeli skoro povsod, deloma celo brez boja, umakati. Nekateri so se vdali vladnim četam, nekateri so bili ujeti, večinoma pa se jim je posrečilo, da so se umaknili na skrajne dele mestne periferije, kjer so se razkropili. Kmalu po nastopu mraka je mogla tako vlada izdati poročilo, da je vse mesto v njenih rokah. Kakor v odgovor na to objavo pa se je v predmestjih zopet začelo streljanje, tako da so se morale vojaške patrulje hitro umakniti.

Ali je poraz socialistov na Dunaju že definitivni, ali pa se bodo v teku noči poskusili zbrati k novemu odporu, se ta hip ne da presoditi.

Vlada še vedno vabi dobrovoljce

Dunaj, 15. februarja. r. Kljub vsem zatrdilom vlade, da je odpor že zlomljen, je zvečer znova oživela borba v nekaterih predmestjih. Pozornost je zbudilo dejstvo, da je vlada zvečer ponovno pozvala po radiju naj se javijo prostovoljci, zlasti pa naj avtomobilisti stavijo na razpolago avtomobile, ki so nujno potrebni za hitrejši prevoz črt na kraje, kjer je potrebno ojačenje v borbi proti socialistom.

Hitlerjevci iščejo stikov s socialisti?

Dunaj, 15. febr. g. Uradno poročilo slika ob 22. uri položaj takole: Na Dunaju in v predmestjih vlada mir, na periferiji pa padajo sem in tja še strelji. Eksekutiva na nje večinoma ne odgovarja. Čete so bile deloma že poslone v vojašnice. Na terenu so ostale samo še straže. Policija je zvečer prekinila preiskave v hišah po orožju ter bo to delo jutri nadaljevala.

Uradno se dalje javlja, da so vladna mesta dobila sporočila, da iščejo voditelji razpuščenih hitlerjevskih oddelkov zvezo s socialističnim Schutzbundom, da izvedejo novo akcijo. Ukrenjeno pa je vse potrebno, da se bo udušil vsak novi puč.

Podzemski hodniki

Dunaj, 15. febr. AA Uradno poročajo, da so uporniki, ki so se zaborikadrali v kompleksu Göthehof, izprivedli, da je jalov sleherni odpor, ter so izobesili belo za-

stavo. Vse kaže, da so veliki dunajski kompleksi občinskih stanovanj res razpolagali že od prej z nekaterimi napravami za primer državljanske vojne. Tako se je pokazalo, da so posamezni kompleksi zvezani med seboj in sosednjimi deli mesta po podzemskih hodnikih. Domnevajo, da so uporniki po teh hodnikih dobivali pomoč in se zalagali s strelivom. Le tako se da n. pr. pojasniti, da so iz Karl Marxhofa tudi po zavzetju prav tako streljali na policijo in vojske kakor prej.

Tajni socialistični arzenali

Dunaj, 15. febr. r. Uradno razglajajo, da so imeli socialisti na Dunaju ogromne zaloge orožja skrite v posebnih podzemskih prostorih v mestnih hišah, ki so se izkazale za prave socialistične trdnjave. Glavna zaloga orožja in municije pa je bila na centralnem pokopališču, kjer so bile mnoge grobnice pretvorjene v socialistične arzenale.

Tisoči žrtev na Dunaju

Dunaj, 15. februarja. r. Nocoj je bilo uradno objavljeno, da znaša število smrtnih žrtev v bojih zadnjih dveh dni na Dunaju in predmestjih na strani socialistov preko 1000 mrtvih in več tisoč ranjenih, na strani državne eksekutive pa je javljenih 130 mrtvih, 200 ranjenih, 200 policijskih stražnikov pa pogrešajo.

Senca obešenega ranjenca

Dunaj, 15. februarja. r. Preki sod na Dunaju je imel tudi danes obilo posla. Policija mu je izročila nad 80 upornikov, glede katerih pa se je sodišče izreklo za nepristojno. Ker se je izkazalo, da so včerajšnje smrtne obsodbe, zlasti pa justifikacije iz itak hudo ranjenega delavca, učinkovale zelo nepopolno ne samo na prebivalstva, marveč tudi v inozemstvu, je vlada naročila, naj sodišča postopajo kolikor moči milo in ne izrekajo smrtnih obsodb, dokler ne bo vlada popolnoma obvladala položaja.

Dopoldne sta zasedala na Dunaju dva preka sode. Pred prvim se je vršila razprava proti knjigovozu Robertu Kalabi, ki je bil obsojen na smrt. Smrtna obsodba še ni izvršena. Po postopku prekega sode se morajo razsodbe prekega sodišča izvršiti najkasneje v treh urah, ta rok pa je že potekel, ne da bi bila kazen izvršena. Zato mislijo, da bo obsojenec pomiloščen. Po drugi malo verjetni verziji je Kalaba pobežal.

Drugi proces se je vršil na deželnem sodišču proti 10 republikanskim gardistom, ki so bili obtoženi, da so v Reumannhofu ubili nekega policista in pri tem oplenili več trgovin. Obtoženci so se zagovarjali, da so bili dalje časa nezaposleni. Proces dopoldne še ni bil končan.

V hiši bivšega mestnega župana dr. Seltza je prišlo danes do hude tragedije. Župan Seltz leži hudo bolan v sodni bolnišnici. Njegova služkinja Rosa Gril si je domnevala prezevala žile in je skušala izvršiti samomor s plinom.

Dunaj, 15. febr. r. Na smrt obsojeni upornik Kalaba je bil od predsednika republike pomiloščen na 10 let ječe. Pomilošitev je izzvala v javnosti veliko pozornost.

Krščanski socialisti zahtevajo sklicanje parlamenta

Dunaj, 15. februarja. AA. Danes se je sestel na sejo krščansko - socialni poslanski klub. Na seji je prišlo do predloga, naj bi se sklical parlament. Predlog so utemeljevali s tem, da z razpustom socialno - demokratske stranke avtomatski izgube veljave socialistični poslanski mandati in da ima potemtakem vlada v parlamentu zadostno večino za sprejete potrebne ni pooblastili.

Atentat na Starhemberga

Dunaj, 15. febr. r. Na vrhovnega voditelja avstrijskih Heimwehrov kneza Starhemberga je bil dopoldne v Mödlingu izvršen atentat. Na njegov avtomobil je bilo oddanih več strelcev in so bili trlj njegovi spremljevalci hudo ranjeni. Avtomobil je ves preluknjan, Starhembergu se po srečnem naključju ni ničesar pripetilo.

Boji v Avstriji in sosedih

Minister Krofta, pomočnik ministra Beneša, zavrača vesti, da hoče kaka sosedna država vkorakati v Avstrijo — Nobena država te pravice nima

Praga, 15. februarja. g. V zunanje-političnem odboru zbornice je govoril danes kot zastopnik zunanjeja ministra dr. Beneša njegov pomočnik minister dr. Krofta o dogodkih v Avstriji. Izjavil je, da se Češkoslovaška ne more vmešavati v notranje razmere druge države, tudi če gre za sosedno državo. Razširjene so bile divje zahteve, naj vkorakamo v Avstrijo in napravimo red. To vse je fantastično in nemo-goče. Govorilo se je tudi, da so na avstrijsko-madžarski meji zbrane madžarske čete, ki bi zavzele Gradiščansko. Tudi to ni res. Seveda Češkoslovaška ne bi mogla molčati, ako bi kaka druga država preokročila avstrijske meje, da tam intervi-ri- ra. Češkoslovaška bi apelirala na merodajne faktorje, torej na Društvo narodov.

Slične vesti so se razširjale tudi iz Italije, da bo Italija intervenirala v Avstriji. Tudi to ni res. Nemir v sosednjih državah pa je razumljiv. Avstrija je po ženevskem protokolu iz leta 1922, ki ga je podpisala tudi Češkoslovaška, obvezana braniti svojo samostojnost ter ne sme nobeni državi dovoliti prevladujočega vpliva v svoji deželi. Ako bi se od katerekoli strani skušala dotakniti avstrijska samostojnost, bi morale vse države, ki so podpisale ta protokol, intervenirati.

Na koncu je izjavil dr. Krofta, da bo Češkoslovaška postopala absolutno rezervirano in korektno in se ne bo vmešavala v notranje zadeve Avstrije. Seveda pa češkoslovaška vlada z veliko pozornostjo zasleduje dogodke v Avstriji. Dr. Beneš je za časa svojega bivanja v Londonu in Parizu razpravljal s tamošnjimi državniki tudi o teh vprašanjih.

Stališče Italije

Pariz, 15. februarja. AA. Iz Rima poročajo: V nasprotju z nekaterimi vestmi tujeja izvora, po katerih naj bi bila italijanska vlada sporočila Londonu in Parizu, da utegne vojaško intervenirati v korist Dollfussove vlade v svrhu obnovitve mira, se zatrjuje, da Italija ne misli na kako intervencijo. Italijanska vojaška intervencija bi bila po sodbi tukajšnjih krogov upravičena šele tedaj, če bi bila Avstrija vojaško ogrožena od zunaj.

Naši kraji in ljudje

Ribiči gredo na morje

Med pomorskimi državami ima Jugoslavija najlepše ribiško primorje — Konsumira pa skoraj najmanj rib

Ljubljana, 15. februarja
Za nami je predpust in s pepelnico smo otvorili štiridesetdanski post. Dobo, ko po krščanskem svetu najgostejše v vsem letu prevladuje na jelovniku danes tudi v zdravniški vodi priznana, za človeški okus in zdravje prvovrstno prehranjevalno sredstvo:

morska riba,

bodisi da jo uživamo svežo, konzervirano ali nasoljeno. Dejstvo, da je naša država, čeprav se z izvrstno obalo naslanja na bogata ribja nahajališča Jadrana, v pogledu produkcije, pred vsem pa konsumiranja rib še daleč za naprednejšimi državami, nudi priliko, da se pobliže seznanimo z naporom in težnjami tisočev naših pomorcev-ribičev, ki od sušne Delfe pa do Bojane že od davna ribarijo v želji, da bi tudi njim zavladale boljše razmere med produkcijo in konsumom, kakršnih so deležni z vsemi modernimi pripomočki opremljeni ribiči v severnih obmorskih državah.

Razumljivo je, da je na severni zemeljski polobli, kjer se je ob ugodnih vremenskih in klimatičnih prilikah na prostranah celinah razvila daleko pretežna večina človeštva do visoke stopnje, tudi ribarstvo našlo vse pogoje za odromen razvoj. Saj je zemljepisna razporedba ribjih zalozov morja prav tako odvisna od povoljnih klimatičnih pogojev, ki v zmerno hladnih vodah severnega tečajnega in zmernega pasu, ob bogati razčlenjenosti evropski obali, na prostranosti morskih plitvinah, obdanih in posejanih s polotoki, otoki, zalivi, in zato ki ustvarja bogata nahajališča vrtastim užitim rib, ki so

neizčrpen vir življenjskega obstanka polmilijski armadi ribičev.

V vsem obrežnem pasu od Biskajskega zaliva preko obale Francije, Holandske, Nemčije, Danske in Norveške, daleč na sever v pokrajine polnočnega solca, krog in krog Britanskega in Farsorskega otočja ter Islanda, na prostoru, ki meri krog dva in pol milijona km², ob obrežju Zedinjenih držav od južnega Labradorja, krog Novofundlandskega otočja do rtiča Haterasa na vzhodu od bregov Aljaske do San Franciska na zapadu Amerike, pa v vsem območju japonskega otočja se bodo spuščale te dni na morje legije ribičev z izvrstno opremljenimi ladjami

ter otvorile preko pomladi in poletja na jesen nepretrgan lov, ko bodo podnevi in ponoči samo v severni polovici Atlantika nalovili krog 25 milijonov ton staničkov v vrednosti poltrides milijard Din ter krog 400 milijonov najmanj 5 kg težkih polenov. Vsa ta ogromna oceanska eksploatacija rib, ki se ji poleg dveh omenjenih vrst priključuje še vrsta drugih užitmih rib, se po množini in modernem načinu lova razdeli na Anglijo, Zedinjene države, Kanado in Norveško, ki poleg Japonske daleko prevladujejo na svetovnem tržišču.

Mnogo primitivnejši, pa relativno še vedno dobičkanosni je lov v notranjih morjih. Sardine, sardele in tune so med drugimi užitmimi ribami glavni produkt sredozemnih držav, med katere bi se lahko po

slikovitosti primorja, izdatnosti in romantiki lova prištevale v prvi vrsti Jugoslavija. Saj je pred našim oknom v svet, pred 1563.720 km dolgim, s polotoki, zalivi in dražami tolikanj razčlenjenim in zajednim kopnim obala, da jo lahko obsežemo s 550 km zračne črte, razporejeno 61 otokov, 540 otoččev in 381 grebenov, ki v skupni izmeri dotika z morjem nudijo

5171 km za uspešen ribolov nad vse zavidljivo področje, kjer ima zavetje okrog 100 užitmih vrst rib.

Jonska morska struja, ki stalno obliva podnožje našega primorja, donosa seboj v planktonih dovolj hrane. Zato je naravno, da se je ob tej bogati njeni, ki je ni treba ne gojiti, ne orati, že zdavnaj razvila klen generacija naših ribičev, ki so si, izkoriščajoč bogastvo morja, prav kmalu zgradili svojo ribarsko mornarico. Razveseljuje je dejstvo, da v naši mladi državi številno ladjev, ribičev in produkcijo prav nič ne zaostajata za ono pred vojno. Vzdolž vse obale kmari danes 5500 ribiških ladij na Jadrnu in vesla ter preko 80 motornih čolnov s skupno tonažo 12.000 ton iz petih kapetanskih okrožij, ki se po množini ladij in ribičev porazidele na sedežih v Šibeniku, Splitu, Dubrovniku, na Sušaku in v Meljnah se spušta na morje krog 17.000 ribičev, ki nalove tekom leta povprečno 6 in pol milijona kg rib v vrednosti nad 50 milijonov Din. Od tega se proda v svetem stanju nekaj nad 4 milijone kg doma, krog 550.000 kg se izvozi največ v Italijo, 500.000 kg konservira v 20 obstoječih tvornicah Dalmacije, 1.200.000 kg pa nasoli.

Vlada, upravne oblasti, pa tudi privatniki se mnogo trudijo, da bi dvignili proizvodnjo in konzum rib. Pred vsem bi bilo treba modernizirati zastarele načine lova, bodisi na obrežju ali na odprtem morju, ki bi motoriziran in opremljen z najmodernejšimi pripravami z mnogo manjšim trudom donosal znatno večji dobiček.

Vse premalo pa se tudi naše prebivalstvo zanima za lahko prebavljivo in izvrstno prehrano z ribami.

Zato ni čudno, da smo v tem pogledu daleč za sosednjimi državami. Konsum svežih ali predelanih rib iznosi v srednje in severnoevropskih državah povprečno 10 do 18 kg na prebivalca, pri nas pa komaj 0,40 kg. Če bi dvignili konzum rib že na pol kg na prebivalca, bi porabili doma vso do sedanjino letno produkcijo ribolova na Jadranu in naš ribič bi ne bil odvisen od dobrih in slabe volje tujih kupcev. Prometno

Pri poapnjenju v možganih in sreč do sezone pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefov« gorenice iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohranjenih »Franz Josefov« vodo najboljše uspehe pri iztrebljenju črevesa. »Franz Josefov« gorenice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ministrstvo je v vsem pripomoglo ribarskim zadrugam, da prihaja sveže blago čimprej v zaledje, pri čemer ima tudi avtomobilski promet nemale zasluge. V naši pretežno agrarni državi ni računati z večjim konsumom rib na deželi, pač pa bi industrijska središča in mesta s pospešeno propagando za to panogo narodnega gospodarstva storila mnogo dobrega ne le marljivemu našemu pomorščaku-ribiču, temveč bi si tudi delavni človek z zdravim in tečno hrano uvrstil svoje telo in zdravje.

Vprašanje vodstva kirurškega oddelka v ljubljanski bolnišnici

Ljubljana, 15. februarja
Kirurški oddelki splošne javne bolnišnice v Ljubljani je od tedaj, ko so se pripetili v njem znani smrtni primeri sepse, še vse do danes ostal v javnosti predmet obsega zanimanja. Naša bolnišnica je že nekaj let sem v neki neprestani krizi, ki se javlja predvsem v prenatpanosti vseh oddelkov, zaradi česar je v veliki meri ovirano uspešno delo zdravnikov.

Kakor kažejo mnoga znamenja, pa je kirurški oddelki od te krize še najhuje prizadet. Ko je po odhodu primarija dr. Čerčiča na banovinsko bolnišnico v Mariboru prišlo na dnevni red vprašanje novega vodstva ljubljanske kirurgije, je ministrstvo za narodno zdravje ločilo kirurški oddelki na septični in aseptični odesk in je na prvem imenovalo za šefa primarija dr. Blumauerja, ki je vodil kirurgijo že za časa bolezenskega dopusta dr. Čerčiča, na drugem pa primarija dr. Lavriča, ki je bil

Regulacija Ljubljanice v nevarnosti Nujna potreba, da ostane v državnem proračunu postavka za regulacijo Ljubljanice

Ljubljana, 15. februarja
Te dni je ljubljanski podžupan profesor Jarc odpotoval v Beograd, da pri finančnem ministrstvu v imenu mesta posreduje v zadevi postavke za regulacijo Ljubljanice, ki jo je finančni minister črtal iz osnutka državnega proračuna. Če izpade državna dotacija za regulacijska dela v novem proračunskem letu, bo redni potek regulacije Ljubljanice resno ogrožen.

Kakor znano se je mestni občini lani posrečil poseben aranžma, po katerem so se zavezali mesto, država, banovina in odbor za izsuševanje Barja, da bodo vsako leto stavili dogovorjene zneske za ureditev Ljubljanice v svoje proračune. Potem dogovoru bi se regulacijska dela končala do konca l. 1935. Kadar se ljubljanska občina ob času dela zgrinja na bregovih reke in meče v strugo svoje pikre kritične, največkrat krivične opazke o tem, da se regulacija nikamor ne premakne, se to občinstvo po navadi prav nič ne zaveda, kako je s potekom del. Resnica je, da je prav zaradi počasnega tempa del, ki ga v še večji meri kakor neugodno vreme zavirajo finančne težave, lanska povodenj prizadejala okrog tri in pol milijona škoda, ki so jo v precejšnji meri morali kriti iz svojega država, mesto in banovina. Največ škoda pa je utrpelo seveda barjansko prebivalstvo samo. Katastrofa, ki je takrat zadela Barje in ljubljansko okolico, je vprašanje regulacije spet z vsem podarkom stavila na dnevni red in tedanji minister za javna dela dr. Šrkulj se je

osebno na lico mesta prepiral, da bi povodenj skorajda lahko uničila vse delo, ki ga je Ljubljana že dotlej vložila v ureditev struge.

Zdaj, ko v deželi ni poplavl, bi utegnili kdo misliti, da regulacija kar lahko še malo potrpi. V resnici pa so vsa dela tehnično vezana na dovršitev v določenem času, in če bi se morala regulacija zavleči še preko leta 1935, obstoji resna bojazen, da bi se delo zrušilo samo od sebe. Ze pri zadnji povodnji je bilo trimostje nevarno ogroženo in ga je mestna občina rešila samo z veliko težavo in žrtvami. Trajno nevarnost pa pomeni za obrežne zidove in za betonirano dno dejstvo, da je struga zaradi nedovršene dela tako dolgo prazna, tako da ostaja pritisk, ki ga vrši zemlja ob bregovih na zidove brez vodnega protipritiska. Mimo vsega tega pa so si Barjani v zadnjih letih nabrali preveč bridkih izkušenj, da bi mogli brez skrbi gledati v čas pred seboj. Tudi letos se boje, da jim nova povodenj odnese ozimino.

Država se je zavezala, prispevati za regulacijo skupno približno 5 milijonov Din. Po dosedanjih dotacijah je bilo v načrtu, da se v letu 1934 uredi Ljubljanica do šentjakobskega mostu, prihodnje leto pa do Spice, tako da bi barjanske vode dobile prost odtok. Upamo, da bo ljubljanski podžupan v finančnem ministrstvu živo predložil dejstvo, da je ureditev Ljubljanice iz vseh razlogov neodložljiva nujnost.

Tragedija starega mojstra

Ljubljana, 15. februarja
Včeraj okrog polnoči so ljudje ob bregu Save blizu Štirnovskega kopališča ugledali neznanega utopljenca. Poklicali so orožnike in potegnili truplo na suho. Bil je to že starejši mož, ki se mu je videlo, da je bil v vodi šele nekaj ur. Orožniki so preiskali obleko in našli razne spise in ugotovili identiteto. Pokojnik je 72letni ljubljanski mojster Jože Breskvar iz Ljubljane, ki je do nedavna stanoval v Fignerjevi ulici 10. Truplo so pozneje naložili na voz in ga prepeljali v mrtvašnico na Stožicah.

Ne gre za nesrečo, marveč za samomor iz obupa. Pokojnik je stanoval v omenjeni hiši že od leta 1916., a pred dnevi je bil deložiran. Na stara leta mu je pešal vid, delo je bilo le malo. Čevljarški obrtniki so se itak v slabem položaju, a Breskvar je to tembolju hudo občutil. Po deložaciji je spraval svojo opravilo, orodje in nekatere druge potrebščine k svojemu prijatelju čevljarstvu mojstru Jerneju Perdanu na Vidovdanske cesti 22. Zatem je taval okrog po Ljubljani in so vsi znanci opazili, da je silno potr. Jernej Perdan je prejel od njega pretekli tork pismo, v katerem mu sporoča, naj izroči njegovi se-

stri 300 Din, ostalo pa naj si sam pridrž. Menil je s tem opravilo in orodje. Breskvar je tedaj brzokone že sklenil sam s seboj ter odšel na Posavje, kjer je menda v teku noči poiskal mokri grob.

Bil je samec, imel je v Ljubljani le brata in sestro. S tragično usodo nesrečnega mojstra sočustvujejo številni njegovi znanci in prijatelji. Saj je bil pokojnik zaradi lepega značaja zelo priljubljen. Pogreb bo v petek ob 17. izpred cerkve na Stožicah.

Trikratni požig v enem tednu

Litija, 15. februarja
Tretji požig požiga na žagi litijske veleposrednika Radovana Slanca v Zagorici je uspel. Preteklo noč okrog pol 1. je v skladišču lesa nastal velik požar, ki so ga opazili tudi v Smartnem, pričeli biti plat zvona in trobiti alarm. Motorka šmarnih gasilcev je ob mrazu — 12 stopinj C komaj stopila v akcijo, vendar se jim je posrečilo preprečiti širjenje ognja na sosednje objekte, predvsem na žago in bližnja skladišča. Pogorela je precejšnja množina obdelanega javorjevega lesa, pripravljenega za izvoz. Žagar Repovž in ostali so se rešili.

Videti je, da se v našem kulturnem

gih? Če »Slovenec« izve, da je »Dom in svet« na razpolago za tako kritiko, naj to objavi: doživeli bomo čudež mi in tudi tisti sotrudniki »Doma in sveta«, ki so se bili sprli z izdajatelji te svobodne kulturne revije n. pr. zaradi — reprodukcije Meštrovičevih podob...

Stališča so dokaj jasna, vžic temu pa se ne razumemo. Govorimo o kulturi in mislimo pri tem mi jezik in kulturo, o ni pa »poudarek naših narodnih vrednot in koristi«, »našo narodno-kulturno skupnost«, kar so samo bojazljivi izrazi za avtonomistično, federalistično, separatistično in kdo ve kako politiko. Napadli so prejšnji Zvon zaradi slovenskega jezika in kulture, a zdaj slišimo, da ni šlo za to: mislili so, da je »Poslanstvo besede« — ne zagovor našega jezika in narodno-kulturne individualnosti, marveč politični nauk in zaščitna vsem, ki se ne strinjajo. S čim? S celim kompleksom vprašanj, odnosov z njih politično rešitvijo v smislu »Slovenčeve« ideologije.

Glede zgodovine tako zvane krize Ljublj. Zvona bo še beseda ob drugi liki in v drugem času, ko se bodo objavili podrobni zapiski. Brošura, po kateri »Slovenec« pisec lista kakor po svetem pismu, podaja samo enostransko sliko, brez ozadja.

Videti je, da se v našem kulturnem

Ze prejšnjemu lastniku zagoriške žage gospodu Boršku so dvakrat podtaknili ogenj, njegovemu nasledniku pa so prvič zanetili ogenj sredi poletja, zdaj pa v enem tednu trikrat. Prvič so pregnali požigalca, še preden je podnetil, drugi so požar preprečili, tretji mu je uspelo izvesti zločin. Maščevanje ali piromani? Orožniki poizvedujejo na vse strani.

Žrtev pustnih maškar

Bukovci, 15. februarja
Se skoro vsako leto je bilo slišati iz naših krajev, da so na pustem dan našimljani podeželski fantje koga ubili. Na deželi je grda navada, da se fantje na pustni torek našimijo in potem rogovilijo od vasi do vasi. Gorje, če jim pade v roke kak tujec, katerega ne izpustijo prej, dokler se jim ne odkupi.

Tudi posestnikov sin Vršič Franc iz Bukovcev pri Ptuj se je na pustni torek našimil ter tak zavi v Markovce. V vasi je naletel na skupino maškar, ki so ga napadle ter ga v besnem boju pretekle do nezvesti. Vršič je obležal z razbito glavo ob občestnem jarku, kjer so ga okoli polnoči našli ljudje ter ga nezvestnega odpeljali v ptujsko bolnišnico. V bolnišnici, kjer so mu takoj nudili zdravniško pomoč, so ugotovili, da ima poskodovalen na treh mestih počeno lobanjo. Vršič je v globoki nezvesti in je le malo upanja, da bo okorval. Kdo so bili napadaleci, se še ne ve, ker so bili vsi maskirani. Upamo pa, da sirovi pretepači ne bodo ušli roki pravice.

Pred obsodbo sleparskih bankirjev

Skopje, 15. februarja
Pred okrožnim sodiščem v Skopju razpravljajo že tretji teden o polomu Privredne banke za južno Srbijo, ki je dobivala od Državne hipotekarne banke kredite, namenjene proizvajalcem opija. Proizvajalci so morali izročiti banki opij, na katerega so potem dobivali količini izročenega blaga odgovarjajočo posojila. Poleg blaga so morali dati tudi menice, ki jih je banka potem izročila z recepti o prevzetih količinah opija Državni hipotekarni banki pri prevzemanju kreditov. Milijonskih kreditov, pa kakor znano, po veliki večini niso bili deležni proizvajalci opija, marveč upravni svetniki banke sami ter množestvo njihovi prijatelji, ki niti ne vedo, kako se opij proizvaaja. Upravnim svetnikom banke je pri sleparjah pomagal bivši ravnatelj podružnice hipotekarne banke v Skopju, Lajtmannovič. Vse premoženje prople banke so te dni s pisarniško opremo vred zadržali samo za 20.000 Din, dočim je bilo bančno imetje zadolženo za nič manj ko 15 milijonov dinarjev.

Danes je na razpravi govoril državni tožilec, ki je v svojem govoru opisal, kako so ravnatelji banke in upravni svetniki razpolagali s krediti, kakor da bi bila to njihova last. Posojila so dajali svojim prijateljem, denar so delili med seboj kar pa so razdelili tudi v širšem krogu, je imelo le namen, predstavljati javnosti banko kot solidno podjetje, kar pa že davno ni bilo res. Svoj govor je državni tožilec zaključil s pozivom, naj izreče sodišče najstrožje kazni, da bi bil epilog te sleparske afere pouk za vse one, ki v dobi moralne dokazance in v pohlepu po bogastvu izrabljajo vsa sredstva ter posredno in neposredno uprpašajo mnogo žrtev.

DANES ZADNJKRAT

KING KONG

Predstava ob 4. uri
Nadaljnje predstave odpadejo zaradi koncerta.

Elitni kino MATICA
Telefon 21-24

KULTURNI PREGLED

K članku o ponarejevalcih dejstev

V odgovoru na naš članek »Ponarejevalci dejstev« z dne 14. t. m. se je »Slovenec« iz ožjega zaliva kulture, kjer smo tako nenaadno ž njim trčili, umaknil na široko morje političnega življenja. Tja mu ne bomo sledili, tem bolj, ker ne poznamo vseh tajnih pristanišč in ciljev njegove politične ladje. Vžic temu pa si dovoljujem nekaj nepolitčnih in kulturno-političnih opazk:

V svojem poročilu o eseju VI. Levstika »Poslanstvo naše besede« je »Slovenec« pisal izrečno tako, da je Zvon imel »čisto nasprotno mnenje o slovenskem jeziku in njega pomenu za slovensko samobit« in da je bil »doslej na napačni, slovenskemu duhu tuji poti in da je ljubezen do domačega jezika in sploh kulture najosnovnejše pravo slehernega naroda.« Ta njegov »doslej« se je mogel tikati samo razdobja od oktobra 1932 do februarja 1934. Vprašali smo »Slovenca« popolnoma konkretno: Kdo pri »Ljublj. Zvonu« je imel v tem času »čisto nasprotno mnenje o slovenskem jeziku in njega pomenu za slovensko samobit« in

komu je nedostajalo »ljubezni do domačega jezika in sploh kulture?« »Slovenec« se je pred našimi dokazi, da so uredniki »Ljublj. Zvona« od oktobra 1932 — 1. januarja 1934 istega mnenja o poslanstvu slovenske besede in o naši narodni individualnosti, kakor ga zastopa g. Vladimir Levstik, in da je tega mnenja tudi načelstvo Tisk. zadruge, popolnoma umaknil s področja slovenske kulturne in jezikovne samobitnosti. Na polemiknem bojišču z dne 13. t. m. je pustil priznanje, da »Ljubljanski Zvon« glede slovenskega jezika ni prelomil svoje stare linije in da se v tem pogledu med oktobrom 1932 in februarjem 1934, mesecem, ko je bil opazil pri Zvonu novega duha, ni moglo zgoditi nič takega, kar se ne bi strinjalo z ljubeznijo do slovenskega jezika.

To ugotavljam z vsem poudarkom. V feminilno obrekljivih krogih ljubljanskega literatstva je bilo treba zahtevati tudi to priznanje. »Slovenec« z dne 15. februarja t. l. je udaril svojega obrekovalca z dne 13. februarja t. l. in obenem še množico kulturnih prisklednikov, ki

iščejo novih »Ilirov iz Štajera« tam, kjer jih ni.

»Slovenec« se je pa za čudo prestrašil dejstva, da so v načelstvu Tiskovne zadruge februarja l. 1934 isti ljudje, kakor so bili oktobra 1932. In še z istimi načeli! Zelen bi si nikoli načelnih izprememb. Pri kom? Kako? »Slovenec« hoče, da naj hodimo po kamenitih tleh politične realnosti, a sam pleza po nekih čudnih strehah kakor snohodec.

Kaj so zakrivali gospodje iz Tiskovne zadruge? Ali zahtevajo, da mora biti »Ljubljanski Zvon« usmerjen v neko dnevno-politično smer? Ne, baš to odklanjajo z vso odločnostjo. Nočejo, da bi kulturna revija postala organ dnevnih politike in da bi zavzemala v borbi strankarskih programov določeno smer; ne marajo, da bi se vmešavala v spore o notranjepolitični ureditvi Jugoslavije in v prostaskem tonu polemizirala s politiki katerekoli smeri. Hočejo svobodno, kulturno visoko, znanstveno kritično in iterarno-representativno slovensko revijo, nič več nič manj, vse drugo je zadeva urednika. Naj vendar »Slovenec« povpraša v sosesčini pri »Domu in svetu«, ali bi tam dopustili, da se vgneždi nekoliko ideologov, ki bi podvrgli, postavimo, historično-materialistični analizi politično delovanje dr. Korošca in dru-

življenju ostro ločita dva pota: Na enem se slovenski jezikovni in kulturni problem istoveti s političnim separatizmom, čigar začetki so znani, končni cilji pa lahko tudi prikriti ali vsaj zelo nedoločni. Na drugem potu, ki ga mi sprejemamo, pa se stavi slovenski jezikovni in kulturni problem neodvisno od političnih oblik, (ki ne zavise od Slovencev), kot nedotakljiv postulat našega narodnega razvoja, kot organska, polnopravna in ne glede na številčno moč enakovredna sestavina jugoslovanske politične in gospodarske celote, — sestavina, ki se ne sme in ne da izenačiti in se tudi v edinstveni Jugoslaviji nemoteno razvija dalje.

Zadeva je jasna: V luči »Slovenčeve« replike z dne 15. februarja sta pojma slovenskega jezika in svobodnega razvoja slovenske kulture sekundarna v primeri s primarnimi interesi politike. Čigave politike? Tiste, ki jo zastopa »Slovenec«. Kaj hoče in kam vodi ta politika, naj odgovorjajo politiki; zadeva leži za izven oboda te kulturne polemike, ki je zame končana! —o.

Naročite

»LJUBLJANSKI ZVON!«

v Razlagovi ulici št. 3 okrog 300 Din vredno vojnično ojejo, lasti odvetnika g. dr. Pintarja. Tat je porabil priliko, ko je služkinja nosta posteljino na dvorišče in je šla z dvorišča v stanovanje po drugo posteljino. Politični agent je našel ukradeno ojejo popoldne v dvornci v isti hiši in kmalu izsledil tudi tatu.

Dunaj v ognju državljanske vojne

Avstrijska prestolnica brez elektrike in plina – Vsi lokali zaprti – Notranje mesto odrezano – Atentat na majorja Fey – Dramatična aretacija dunajskega župana Papež blagoslovlja Dollfussov režim

si Dunaj, 14. februarja. Kdor je videl zadnje dni Dunaj, si ne more misliti, da je to ono staro mesto s skoro svetimi tradicijami meščanske udobnosti in miru. Velik del prestolnice je v temi, trgovine so zaprte.

Promet več ali manj počiva. Cestna železnica ne vozi, iz ulice v ulico prideš le skozi goste vrste policije, ki zahteva od vsakogar, da se legitimira. Tudi osebe, pri katerih ni nobenega pomisleka zaradi prehoda iz mirnega kraja v nemirni okraj, se morajo podvreči osebni preiskavi zaradi orožja. Kakor ljudje, so podvrženi najstrožjemu pregledu tudi vozila. Avtomobili se

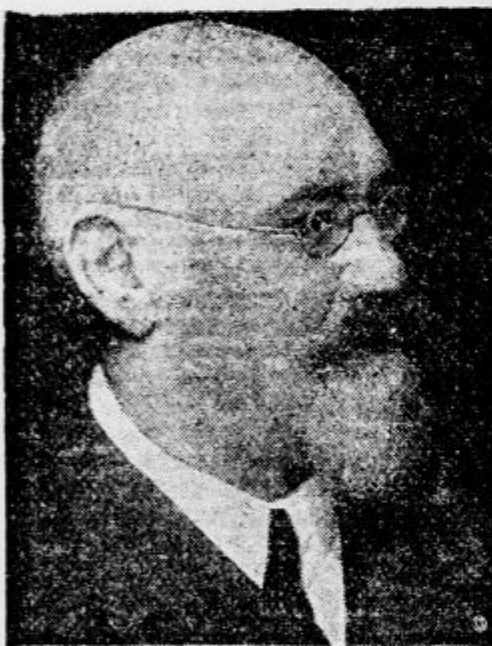

Podkancelar major Fey

morajo na ukaz straže ustavljati, da jih preiščejo, če ne vozijo streliva.

Kavarne, tipična priležnost dunajskega meščanskega življenja, so odprte le do gotove ure, gledališča in zabavišča pa zaradi spopadov ne obratujejo. Tudi kinematografi počivajo, odpovedani so vsi plesi in druge prireditve. Oblast je izdala na starejši poziv, naj držijo otroke doma in to navodilo se izvršuje. Na cestah je videti le odresle osebe. V solah ni pouka. Notranje mesto je zaprto in popolnoma ločeno od predmestij.

Ko je bila v ponedeljek proglašena splošna stavka, se je ustavila električna ura pred Državno opero ob 11.46 minut. Ljudje so mislili, da je nastala napaka v preskrbi mesta s elektriko. Šele čez nekaj časa so se zavedli, da ima stvar dalekosežnejši pomen. Celotno prebivalstvo na tramvaju so nekaj časa potrpečljivo čakali, da se »napaka« odstrani. Toda prišlo je drugače. Elektrike ni bilo in ljudje so kmalu začeli nakakovati avtobuse, ko pa v teh ni bilo več prostora, so jeli najemati avtotaksije. Tako so svigali od ponedeljka naprej po dunaj-

Dr. Karel Renner,

bivši socialistični kancelar avstrijske republike, ki so ga tudi zaprli

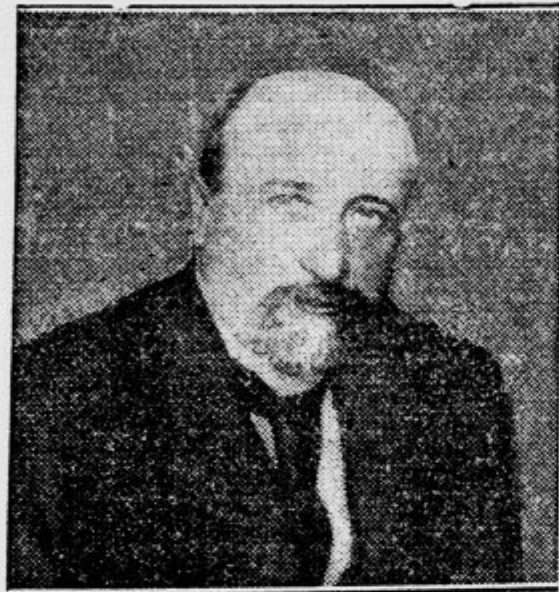
skih ulicah večinoma osebni avtomobili, manj premožni ljudje pa so morali koraciti po svojo pot domov.

V poznejših popoldanskih in večernih urah pa je nastal pravcati naval na trgovine. Vsi kupci so zahtevali sveče. Tudi petrolej je šel kakor že dolgo ne in stare svetilke na petrolej, ki so že desetletja počivale na podstreljih, so prišle zopet v rabo. Pred nekaterimi trgovinami se je naravnost zdelo, da so se vrnila vojna leta. Ljudje so čakali v dolgih verigah. Seveda so marsikje kupci morali oditi praznih rok, ker so se pred njimi izpraznili zalogi.

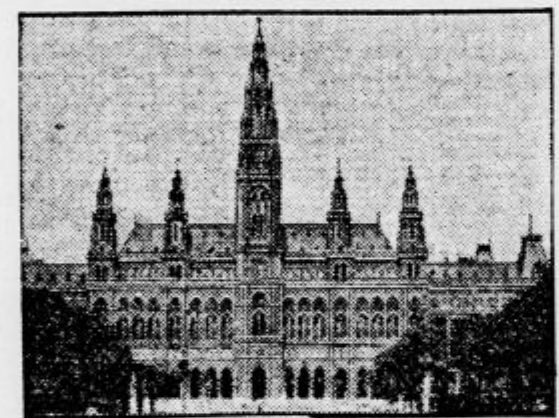
Notranji Dunaj pa je med tem dobival čedalje bolj vojaško lice. Kakor lani 1. majnika so policisti z vojaško asistenco postavljali žične ovire in španske jezdece. Strojnice so nameščali na pripravnih postojankah, oddelki zvezne vojske in pomožne policije so zasedli pozicije. Posebno pri Schottentorju, na križišču opere in na Wollzele je bilo težko priti skozi. Ti prehodi so bili gosti zasedeni z več vrstami oborožene

sile. Ljudje pa se niso zaradi tega nič posebno vznemirjali. Z disciplino so se odzivali poveljem in se pokoravali ukazom. Ko pa se je stemnilo, so se ulice naglo izpremenile. Vse se je poskrilo v stanovanja v strahu, kaj pride. In kar je prišlo, res ni bilo dobro...

Vlada je posegla s svojimi organi povsod v ognjišče nemirov. Kako so se odigravali boji na posameznih krajih, ne bom opisoval, ker to ni moja naloga. Sporočiti pa hočem le nekatere značilnosti. Ko se je n. pr. peljal podkancelar major Fey (ki ima, mimogrede povedano, za ženo Sarajevčanko), po neki ulici, odkoder je krenil na drugi kraj spopadov, ga je pozdravila iz drugega nadstropja neke hiše gosta toča svinčenk. Podkancelar je bil v resni življenjski nevarnosti. Šest strelav je preluknjalo streho Feyevega avtomobila in je gibčnost sofarja se je zahvaliti, da je podkancelar odnesel življenje in zdravo kožo.

Dunajski župan Seitz

Dunajski magistrat

Vlado komisar dunajske občine Schmitz

Zanimiva je bila tudi aretacija dunajskega župana Seitz. V ponedeljek zvečer je sedel v sprejemnem salonu dunajskega magistrata in je razburjeno hodil gori in dol. Že popoldne so oddelki Heimwehra, policije in vojaštva zasedli mestno poslopje. Ko je videl Seitz, kaj se godi, se je umaknil v svojo delovno sobo. Še prej je seveda izjavil, da ne bo izpraznil magistrata, ker ne vidi za to nobenega pravega vzroka.

Oddelki, ki so zasedli magistrat, niso hoteli povečati konflikta in so sporočili vladi, da se župan noče umakniti. Tedaj je poslala policija pred magistratno poslopje avtomobil s komisarjem in detektivji. Zastržili so najprej hodnik do županove delovne sobe, potem je vstopil policijski komisar, ki je napovedal Seitzu aretacijo. Župan je nekaj trenutkov molčal, nato se je dvignil s

Dunajski parlament

stola ter napravil par korakov po sobi. Potem je skušal ovreči razlog aretacije in ko je videl, da protesti ne zaležejo nič, se je vdal, nekar ga je komisar odvedel na policijo. Tam so mu odkazali samotno celico.

Poleg Seitz je policija zaprla podžupana Emmerlinga, dalje dr. Karla Rennerja, dr. Danneberg, dr. Ellebogna, bivšega voditelja Schutzbunda generala Teodorja Körnerja, znanega socialističnega finančnega veščaka Huga Breitnerja in kopo drugih. Vlada kani postaviti najodgovornejše med njimi pred izredno sodišče.

Boji med vladnimi oddelki in uporniki pa se med tem nadaljujejo. Topovi grmijo in rušijo, strojnice regljajo svojo uničevalno pesem, žrtve padajo... In v tem metehu državljanske vojne je prejel kancelar dr. Dollfuss od papeža iz Rima apostolski blagoslov zanj in za deželo, katere vodstvo je v njegovih rokah...

Kancelar dr. Dollfuss

Brodolomci v polarni noči

Nečloveški napori ponesrečencev – Enajst se jih je rešilo, dva pa sta našla grob na najsevernejši evropski obali

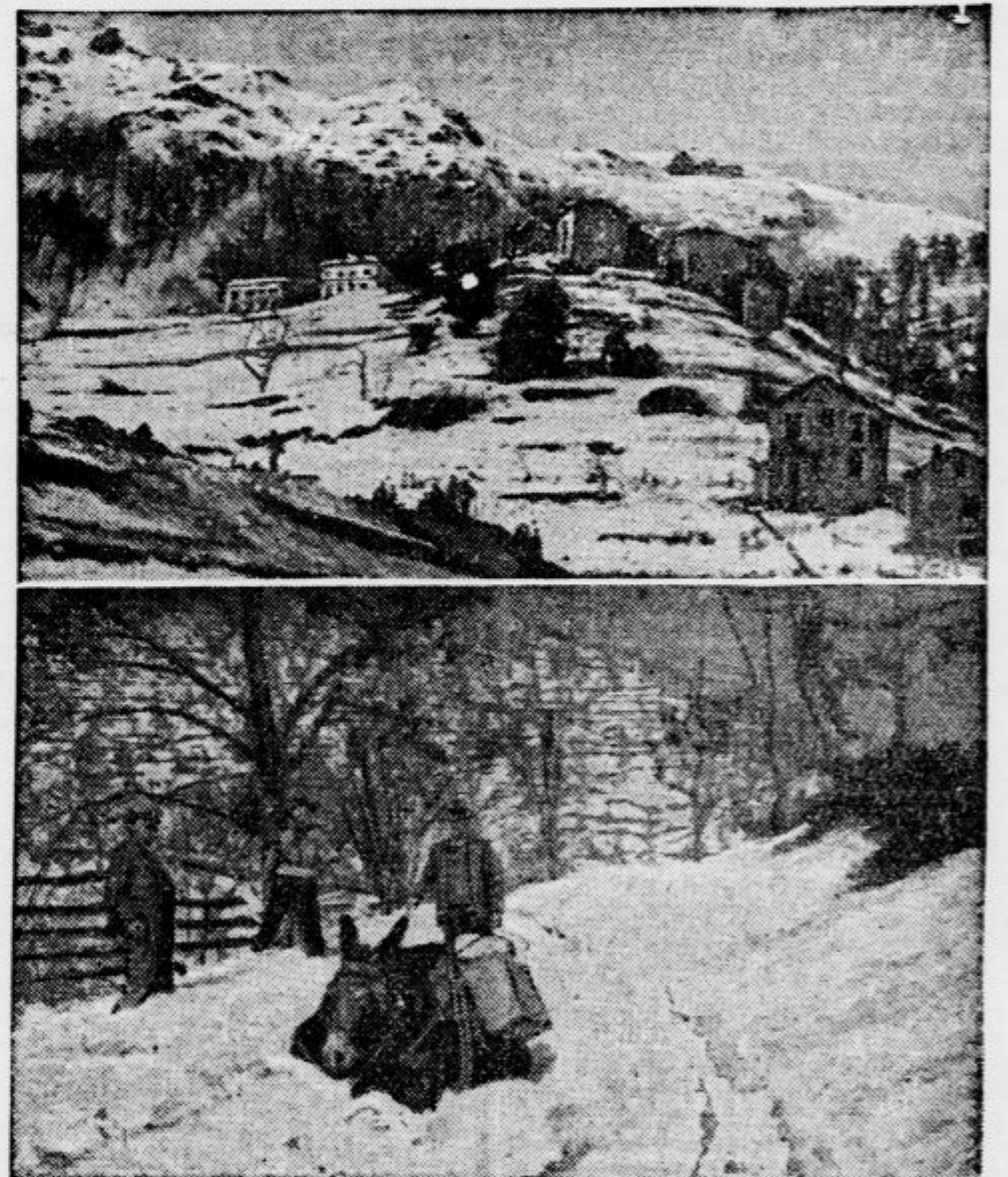
Z norveškim parnikom »Neptunom« so prispeli v svoj domači kraj Bremerhaven kapitan in 10 mornarjev z ribiškega parnika »Oldenburg«, ki se je razbil ob najsevernejši obali Evrope. Kapitan pripoveduje:

Dvajset let vodi že parnike na ribolov na visoko morje, takšnega viharja pa še ni doživel kakor tisto noč, ko se je z »Oldenburgom« po bogatem lovu ob severni finski obali obrnil proti domači luci. Pluli so kar se da previdno, a previdnost malo zaleže, kadar ne vidiš niti roke pred očmi. Ko so zagledali črni pred parnikom, je bilo že prepozno: treščilo je, zahreščalo in ladja je že sedela na čerch. Vsa vel. ki se je zalezel proti njimi, jo je zanesel malo višje, pomoči ni bilo nobene več, treba je bilo rešiti golo življenje. Z rešilnim čolnom ni šlo, z najdaljšo lestvo na krovu so utegnili doseči skalno obrežje. Polagoma, v neprestani smrtni nevarnosti je splezal mož za možem preko tega negotovega mostička na kopno. Komaj so bili vsi na trdnih tleh, so začeli valovi parnik odnašati spet s črni proti globinam. Nekoliko ur pozneje je izginil v njih. Može pa so med tem v viharju in strašnem mrazu prebili na skali noč, kakršne ne pozna več. Marsikateri je bil na pol neg. Ko je nastalo končno sivo, viharno jutro, so sklenili, da odpotujejo po kopnem kamorkoli, samo da pridejo do človeških bivališ. To romanje bi lahko trajalo dneve, toda preden bi prišla kakšna ladja mimo, bi na skali lahko prečepeli dolge tedne. Brez hrane, kuriva, obleke je bilo to nemogoče.

Tako so si razdelili obleko med seboj, da so bili kolikortoliko vsi oblečeni, in so se odpravili na pot čez skalovje in ledovje. Dolgo so potovali, človeškega sledu ni bilo nikjer, končno se je ladijski kuhar zgrudil. Hotel je, da bi ga ostavili samega, toda odločili so, da se vrne s šestimi možmi spet do skale, na katero so se bili rešili. Če bi zagledali kakšno ladjo, naj bi ji poskusili signalizirati, med tem pa bi kapitan z ostalimi možmi poskusil priti do človeških bivališ. Toda kapitanu je načrte prekril nov snežni vihar, v katerem sta se iz-

gubila oba strojnika. Po brezupnem romanju sem in tja so našli končno prazno koočo. Tu so jih odkrili že povsem izčrpane mornarji z »Neptuna«, ki je bil med tem slučajno privozil mimo obrežja, na katerem so čepeli kuhar in njegova družba. Obleko so si ti ljudje strgli s telesa in jo zezgali, da so mogli Norvežane opozoriti nase in v Norvežani so za sredo opazili njih znamenje ter so jih rešili. Ko so odkrili še kapitana in njegove tri može, so začeli iskati oba strojnika. Našli so ju čez dva dni mrtva, zamrzajena.

Snežni plaz zasul 40 ljudi

V Ortoporlju (slika zgoraj) je snežni plaz zasul del naselbine in pokopal 40 oseb, od katerih so jih doslej odkopali 37 — Na spodnji sliki vidimo reševalce pri delu

Lohneška pošast in moda

Lochneška pošast, ki je škotski vrgla precejšen dobiček, bo po vsej priliki prinesla nekaj koristi tudi — Češkoslovaški.

Industrija razne drobnjave in nakita v Jabloncu je začela namreč v velikih množinah izdelovati to pošast v steklu in kovini, da bo rabila kot igle, obteževalniki za pisarna itd.

Tudi industrija, ki se bavi z izdelovanjem gumastih živali, je uporabila motiv lochneške pošasti v vseh velikostih in oblikah, da bo otrokom in kopalcem v zabavo kot figura, ki se napihne in plava na vodi. Podjetni čehi računajo, da bodo s temi izdelki našli pot v inozemstvo, zlasti pa v morskala kopališča.

Doktorji in doktorice plesa

Ameriški listi pišejo, da so v New Yorku nedavno uvedli nov akademski naslov za plesalce, ki lahko dosežejo doktorsko čast. Naslov se podeljuje moškim in ženskam, zanj se potegujejo mnogi odlični plesalci. Prvi doktor plesa je postal neki mladenci, ki je plesal nepretrgoma osemdeset ur. Amerika nam res odpira vrata v zlato bodočnost...

Za dobro in slabo voljo

Slikar skuša prodati svoje slike trgovcu z umetninami. Ta se noče usmiliti.

»Drugi trgovci z umetninami naravnost vdihajo skozi moja vrata!« poskuša slikar še enkrat.

»In v svojem smrtnem strahu ste se potem zatekli k meni?« pravi trgovec.

A NEKDOTA

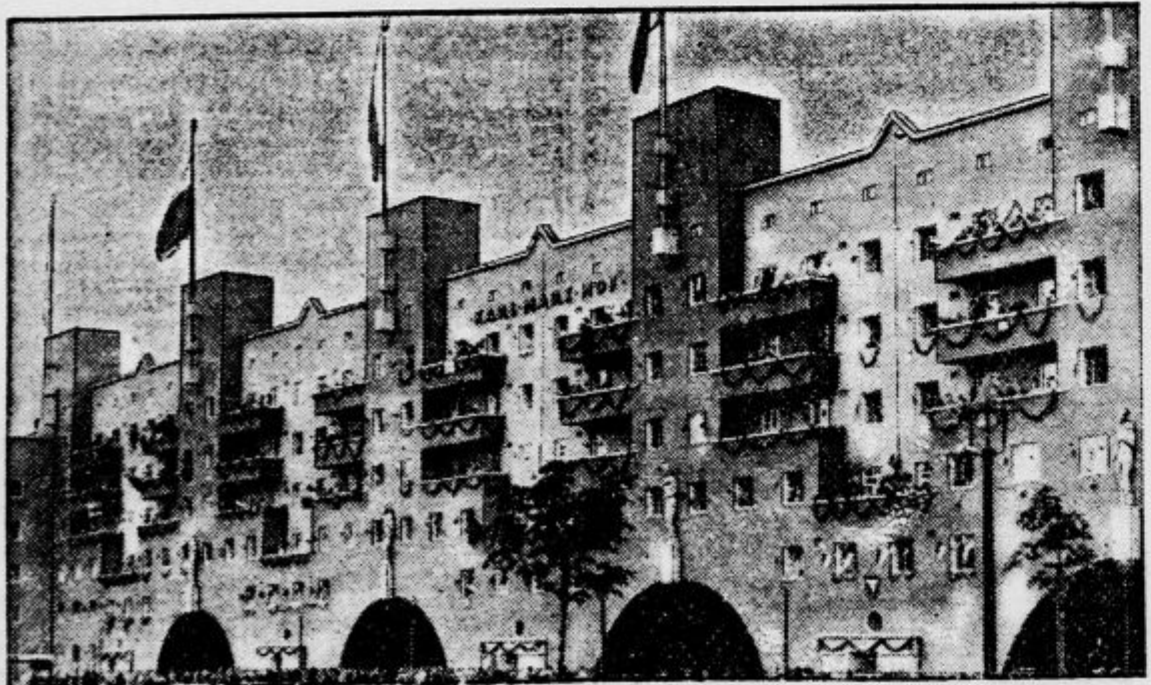
Sivolasi publicist dr. Jan Herben je strasten sovražnik ljudi, ki pišejo ali se samo podpisujejo nečistljivo. Svoje sinove je v tem pogledu vzgojil s zelo drakonimi sredstvi.

Eden med njimi je bil na manevrih in je poslal domov pismo, v katerem je mlo prosil za stotak. Tri dni pozneje je prejel svoje pismo nazaj, na ovitku pa je stela opazka z rdečim svinčnikom: »Ko se naučiš pisati čitljivo, bom bral tvoja pisma. Oče.« In stotak je šel po vodi.

VSAK DAN ENA

»Povej mi, dragi ded, zakaj prav za prav še nisi bil nikoli v ječi.« (»Journal«)

Pogled na delavsko stanovanjsko hišo »Marxhof«, za katero so se vršile ljute borbe

